

καλύτερα να το είχα γράψει στην «ἀναγνωρισμένη Ἑλληνικὴν γλῶσσαν» ὅπως λέτε τὴν καθαρεύουσα. Βρίσκετε ἀκόμα πὼς ἀλλάζω τὶς λέξεις ὅπως θέλω σάν π. χ. τὸ Αἴγυπτος καὶ Ἰνδίες, καὶ πὼς θὰ εἴταν ὠραιότερο καὶ ἀπλούστερο νὰ εἴλεγα Αἴγυπτος καὶ Ἰνδία.

Λοιπὸν, τὴ δημοτικὴ μας δὲν τὴ βρίσκετε γι' ἀναγνωρισμένη γλῶσσα μας; Εἶναι ὁμως, Κυρία μου, ἡ γλῶσσα ποὺ μοῦ μιλήσατε πάντα, ποὺ συζητήσατε μαζί μου τόσα τῆς ζωῆς μας ὅταν εἶχα τὴν τύχη νὰ εἶμαι κοντὰ σας. Ξέρετε τί ἔκαμα μὲ τὸ γράμμα σας; Εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου: ὅς τὸ διαβάσω δυνατὰ. Ἦθελα βλέπετε νὰ δῶ ἂν τὸ γράμμα σας εἴταν γραμμένο μὲ τὸ δικό σας ἤσυχο καὶ ἀπλὸ ὄφρα—καὶ αὐτὸ τὸ θυμῶμαι πολὺ καλά. Νὰ σας πῶ ποιά εἴταν ἡ ἐντύπωσή μου ἄμα τὸ διάβασα δυνατὰ καὶ ἄκουσα ὅτι μοῦ γράφατε; Πὼς δὲν εἶναι γραμμένο μὲ τὴ γλῶσσα τῆς κουβέντας σας, τῆς καθαρῆς δημοτικῆς ποὺ μιλεῖτε μὲ τόση χαρῆ. Εἶναι γραμμένο μὲ μιὰ Κυριακτικὴν, σὰ νὰ ποῦμε, γλῶσσα τῆς ἐτικέτας, πὼς νὰ σὰς τὸ πῶ «βιτισμένη». Νὰ ποῦτε στὸ στόμα μου ἢ ἴδια σας ἢ λέξη. Μὲ καταλαβαίνετε: τὸ συλλογιστήκατε ποτέ; ἔτσι τὸ ζήτημα; Φιλοσοφῆστε το καὶ θὰ τὸ δῆτε καθαρά. Νὰ μὲ δυὸ λόγια: τὸ μάτι συνήθως νὰ διαβάζει τὴν καθρέβουσα μὰ τ' αὐτὴ παραξενεύεται.

Ἐπιθεῖτε γιὰ μιὰ στιγμή πὼς εἶστε, νὰ ποῦμε, ἀδερφή μου. Ἐφυγα στὴν ζενιτειά καὶ μὲ μιὰ ἀρρώστησα βαρειά. Σὰν καλὴ ἀδερφή μοῦ γράφατε ἀμέσως, κ' ἡ νοσοκόμη μου διαβάζει τὸ γράμμα σας. Ξέρετε τί ἐντύπωση θὰ ἔκανε στ' αὐτὴ μου ποὺ ἡ φωνὴ σας εἴταν ἀκόμα ἐκεῖ φρέσκα—τὸ ἀπεφιλημένον ἀδελφί μου— ποὺ θὰ γράφατε, ἢ τὸ ἀνυχθημερὸν ἴκετῶν τὸν Ὑψιστον διὰ τὴν τελείαν ἀνάρρωσίν σου; Δὲ σὰς λέγω πὼς μπορεῖ καὶ ν' ἀρρωστοῦσα περισσότερο, γιὰτὶ μπορεῖ νὰ τὸ πάρτε καὶ γιὰ χωρατὸ, θὰ συλλογίζουμαι ὁμως βέβαια—ἡ ἀδερφοῦλα μου εἶναι αὐτὴ ποὺ γράφει; Δὲν εἶναι ἡ κουβέντα τῆς ποὺ ἄκουγα ὡς τὰ χτές!

Ποιά λοιπὸν εἶναι ἡ βεβιασμένη γλῶσσα; «Ἐκείνη ποὺ συνήθισαν νὰ διαβάζουν τὰ μάτια μας στις φημερίδες μας ἢ ἐκείνη ποὺ ἀκούμε σπῆτι μας, στὸ δρόμο—παντοῦ ὅπου εἶναι Ῥωμαῖοι; Ποιά ἀπὸ τίς δυὸ εἶναι ἡ ζωντανὴ καὶ ποιά ἡ ἀφύσικη; Ἡ γλῶσσα ποὺ ζεῖ, φωνάζει γύρω μας χαρούμενη, ἢ ἐκείνη ποὺ οἱ δασκάλοι θέλουν νὰ γράψουμε χωρὶς νὰ μᾶς τὴν ἔχουν μάθει, χωρὶς κὰν νὰ μᾶς σπουδάσουν τὴ γραμματικὴ τῆς; Γιὰτὶ, ποιά εἶναι, σὰς παρακαλῶ, ἡ γραμματικὴ τῆς καθαρῆς; Ὁ μέσος ἀόριστος δευτέρος, ἡ εὐχτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέφατο, ποὺ μαθαίνουμε στὸ σχολεῖο; Ἐπειτα ἀπ' αὐτὰ πὼς θέλατε νὰ παραδεχτῶ πὼς ἡ δημοτικὴ γλῶσσα ποὺ μιλάμε ὅλοι μας εἶναι ἡ βεβιασμένη γλῶσσα;

Τώρα ἔρχουμαι στὶς δυὸ λέξεις ποὺ γράφατε πὼς δὲν εἶναι οὔτε ἀπλὲς οὔτε ὁμορφες. Αἴγυπτος καὶ Ἰνδίες. Φυσικά, θέλατε νὰ πῶ Αἴγυπτος καὶ Ἰνδία.

Ἀλλὰ τὸ π πρὸ τοῦ τ καὶ τὸ β ἔπειτα ἀπὸ τὸ ν δὲν τὸ χωνεύει ἡ γλῶσσα μας. Σὲ ὅλες τίς λέξεις ποὺ συχνομεταχειρίζομαστε τὸ πτ ἔγινε ὄψ καὶ τὸ νδ ντ. θὰ μοῦ πῆτε αὐτὸ δὲν εἶναι ἔτσι—Ψυχάρικος κανίνας. Μὲ συμπάθητε. Ἐχετε ἄδικο. Κακὰ κάνετε νὰ νομίζετε τὸν Ψυχάρη σατραπῆ ποὺ βγάινει διαταγὰς καθὼς τοῦ κατέβει ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Ὁ κανόνας ἔγινε ἀπὸ σας, ἀπὸ μένα, ἀπὸ ὅλη τὴ Ῥωμισσίνη. Ἡ γλῶσσα δὲν ἐπιβάλλεται. Εἶναι ἓνα πρᾶμα ποὺ ἀλλάζει σάν κάθε τί ἄλλο στὸν κόσμον μας: τὸ πτ καὶ νδ οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἔγραφαν πτ καὶ νδ, ἐπειδὴ τὸ πρόφεραν ἔτσι. Ἡ τωρινὴ

γενεὰ τὸ θέλει ὄψ καὶ ντ. Γιὰτὶ λοιπὸν ἀφοῦ τὸ προσφέρουμε ἔτσι: νὰ ἐπιμένουμε στὸν παλιὸ τύπο; τώρα θὰ τὸ καταλάβετε καλύτερα τὸ ζήτημα. Ἀκούστε. Δὲ μοῦ κάνετε τὴ χάρη νὰ μοῦ πῆτε, λέτε—προσέξτε λέγω λέτε καὶ ὄχι γράφατε,—λοιπὸν, λέτε σὺ πταίεις ἢ σὺ φταῖς; Λέτε πτωχὸς ἢ φτωχός; Πτυάρι ἢ φτυάρι; Πτερνίστηκα ἢ φτερνίστηκα; Πτέρνα ἢ φτέρνα; Ἐνίπτικα ἢ ἐνίφτικα; Πτερούγα ἢ φτερούγα; Καὶ γιὰ νὰ ἔρθουμε στὸ Ἰνδίες. Εἶπατε, λέτε ἢ θὰ πῆτε ποτὲ πανδρεύτηκα ἢ παντρεύτηκα; Νδύνομαι ἢ ντύνομαι; Δένδρον ἢ δέντρο; Ἐνδεκα ἢ ἔντεκα; Εἶμαι βέβαιος θὰ μοῦ πῆτε: αὐτὰ τὰ προφέρω ἔτσι, μὰ δὲν προφέρω ὁμως Αἴγυπτος καὶ Ἰνδία. Ναὶ συμφωνῶ, δὲν ἔχετε ἄδικο σ' αὐτὸ. Ξέρετε ὁμως τὸ γιὰτὶ; Νὰ σας τὸ πῶ. Τὶς λέξεις ποὺ σας εἶπα παραπάνω τίς μεταχειρίζεστε κάθε μέρα, κάθε λίγο καὶ λιγάκι. Μὰ τίς λέξεις Ἰνδία κ' Αἴγυπτος τίς λέτε πολὺ σπάνια. Συχνότερα τίς βλέπετε στὶς φημερίδες, ἔτσι λοιπὸν ἐπειδὴ δὲν τίς συχνομεταχειρίζεστε, κάνετε μιὰ ἐξαίρεση στὴν προφορά καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο σὰ βλέπετε γραμμένο ἀντρέπουμαι τὸ περνᾶτε, μὰ ὅταν δῆτε «Ἰνδίες» κοντοστέκεστε. Ὁ κανόνας ὁμως εἶναι ἓνας κ' ἡ ἀνάγκη λέγει πὼς ἡ γλῶσσα πρέπει ν' ἀπλοποιηθεῖ. Δὲν εἶναι λοιπὸν καλύτερα νὰ γράψουμε καὶ Ἰνδίες κ' Αἴγυπτος; Ἡ λογικὴ τὸ λέγει.

Μὲ φιλικὰ χαιρετίσματα.

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Στὸ ἄρθρον τοῦ περὶ τὸν φύλλον «Τὶ ἦθε ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας», ὁ στοιχειοθέτης ἔλεγε μιὰ φράση καὶ δὲ βγαίνει καλὰ τὸ νόημα στὴν ἀρχὴ ἀρχῆ. Ὑστερα ἀπὸ τὴ φράση «Νὰ ὑποδείξω: μὲ τὰ μάτια τους τὸν ξένο Βασιλεῖα» ἔπρεπε νὰ μπεῖ ἡ φράση «Καὶ τὴν ἄλλη μέρα πηγάζουσαν ἤσυχο στὸ Στάδιο νὰ ἐκκαθῶν τὸ φίλον μας, τὸν ξένο Βασιλεῖα».

— Ὅσα μίλητε ὁ Ψυχάρης γιὰ τὸ Σολωμὸ, ὁ περίφημος κ. Τότς τῆς «Ἰνδίας» μᾶς πληροφοροῦσε πὼς ὁ Δίσκαλος στὸ λόγο του δυὸ μονίχων ποιητῶν ἀνέφερε, τὸν Παλμῆ καὶ τὸν Πορφύρα.

— Τώρα ποὺ μᾶς ἔρθε ὁ λόγος τυπωμένων, εἶδα πὼς ὁ Ψυχάρης δὲν ἀνέφερε τὸν ποιητὴ Λεωντὸ Πορφύρα, ἀλλὰ τὸν Πορφύρα, τὸ πῆμα δηλ. τοῦ Σολωμοῦ, καὶ ὁ κημῆν: ὁ κ. Τότς, ποὺ δὲν εἶχε νὰ διαβάσει τὸ Σολωμὸ καὶ ποὺ ἔχει ἀκουτὰ γιὰ κάποιον ποιητὴ Πορφύρα, τὴν ἔπειθε ἔτσι Ἰωάννη, νὰ ποῦμε.

— Φέτος τὴν Πρωτοπριλιά οἱ Ἀθηναῖοι δημοσιογράφοι μᾶς δηλώσανε πὼς δὲν εἶπαν ψέματα. Καὶ πολὺ καλὰ κίνανε, ἀφοῦ ἡ Πρωτοπριλιά τους βλαστᾷ ὅλο τὸ χρόνο.

— Ὁ Μᾶξ Νορντῶν ἀνακέρυξε, σ' ἓνα γράμμα του ποὺ τὸ τυπώσανε μερικὲς Ἀθηναϊκὲς φημερίδες, τὸ Σουρὴ ΕΝΔΟΞΟ ποιητῆ, ΜΕΓΑΛΟΦΥΓΕΣΤΑΤΟ, ΤΙΜΗ τῶν Ἑλλ. γραμμάτων, καὶ ἀξιο νὰ πῆται τὸ βραβεῖο τοῦ Νόμπελ.

— Τὸν ἔλεγε ἰσχυρὰ καὶ Ουκαῖσιο ψάλλη—αἰδοῦ τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΓΕΝΝΕΑΣ καὶ ΠΑΥΚΟΣΜΙΟ ποιητῆ (αἰεὶ ἡμᾶς ὄλου: ἀμολέει: νὰ σὰς εὐχαριστήσουμε δι' ὅσα ἐδωρήσατε εἰς τὸν κόσμον), καὶ ἀπ' αὐτὰ ὅλα ἀποδείχεται ὁλοφάνερα πὼς ὁ φτωχὸς ὁ Νορντῶν δὲ διαβάζει οὔτε στίχο τοῦ Σουρῆ.

— Κάποιε σημεῖωσούλα ποὺ φάνηκε στὸ «Ν. Ἄστου» τῆς Πέμτης, γραμμένην ρυθικὰ ἀπὸ τὸν κ. Ξενοπούλου, γιὰ τὰ δηγγήματα τῆς κ. Δεντρινοῦ, μᾶς μαθαίνει πὼς τὴ δὴ γήματα τῆς κ. Δεντρινοῦ δὲν ἔχουν ἀέρα.

— Αὐτὸ λέμε καὶ μᾶς. Τὰ δηγγήματα τῆς κ. Δεντρινοῦ ἔχουν οὐσία. Ἄερα καθουρντισμένο ἔχουν μερικὰ ἄλλα δηγγήματα.

— Ἀπὸ τὴ σημεῖωσούλα αὐτὴ μαθαίνουμε καὶ τᾶλλο τὸ σπουδαῖο, πὼς «καὶ ἡ γλῶσσα των ἰσχυρὰ εἶναι πολὺ χαλαρή, ἀπὸ μίαν φθερῆν ἐπίβρυσιν τοῦ Ψυχάρισμοῦ».

— Ὁ φίλτατος Γρηγόριος δὲν μπορεῖ νὰ γράφει: δυὸ ἀράδες χωρὶς νὰ χτυπήσει τὸν Ψυχάρισμὸν. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ συνάδερφός του Καμπάνης. Κ' οἱ δυὸ Ψυχαραφίγοι, βλέπετε, ἀπὸ τὴν κλίκα τῶν «Ἰκναθηναίων».

— Νὰ σημειώσουμε καὶ αὐτὸ: ὁ φίλτατος Γρηγόριος ὅσας φορές ἔγραψε στὸ «Νουμᾶ» μίλησε μὲ σεβασμὸν γιὰ τὸν Ψυχάρη. Ὅσας φορές πάλι γράφει σὲ φημερίδες, ξεχνᾷ τὸ σεβασμὸν αὐτό. Ἦτωσ γιὰτὶ στὸ «Νουμᾶ» ἔγραψε στὴ δημοτικὴ, καὶ στὶς φημερίδες γράφει καθαρεύουσα.

— Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἀλλάζοντας κανεὶς γλῶσσαν ἀλλάζει καὶ γνῶμην. Πρᾶμα ποὺ τὸ παθαίνει συχνὰ ὁ φίλτατος Γρηγόριος.

— Δυὸ δικοὶ μας, οἱ κ. κ. Χαίτης καὶ Θ. Μιχαῆλ, δημοσιεύουν ἄρθρα πατριωτικὰ καθαρευουσιάνικα στὴν Κορυφατικὴ φημερίδα τοῦ κ. Λίντου ποὺ συλλοβόσκει στὸ 905 τοῦ δημοτικιστῆ καὶ τοῦ σκυλλοφίλου ὁλοῦν, προσδότες, πουλημένους κτλ.

— Δυσκᾶτὶ κανεὶς βλέποντας τίτις κωμώματτα, μὰ δὲ πρέπει καὶ ν' ἀπογοητεύεται. Καὶ τίς πὼς διαλεχτὲς ψυχᾶς εἰς λερώνουν κάποτε μερικὲς μικροαδυναμίας.

— Μήπως κ' ἐδῶ ὁ Βέης καὶ ὁ Ἀντρέϊδης καὶ τόσο ἄλλοι δημοτικιστῆδες, δὲ γράφουν ἄρθρα στὴν καθαρεύουσα; Μήπως καὶ ὁ Βλαχογιάννης δὲν ἔγραψε στὴν ὑπερκαθαρεύουσα τὸν πρόλογόν του στὸ «Ἀπομνημονεύματα τοῦ Μικρυγιάννη»;

— Ὅλες οἱ ψυχᾶς δὲν εἶναι κωμωμέναι, βλέπετε, ἀπὸ γρανίτη.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Λαμ. Μόσκ. Σ' εὐχαριστοῦμε. Θὰ τὸ διαβάσουμε καὶ θὰ σοῦ ποῦμε. κ. Θ. Κατρ. στὴν Πόλη. Θὰ δημοσιευτῆ στὸ φύλλον τῆς ἄλλης Κυριακῆς. Ἐλπίζουμε κάποιος φίλος ἀπὸ τὴν Πόλη νὰ μᾶς περιγράψει τὴν διμιλίαν ποὺ κάμε ὁ φίλος Τανταλίδης στὶς 6 τοῦ Ἀπρίλη στὴ Γαλλικὴ Ἐνωσ. γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.—κ. Ν. Ζαχ. στὴ Λόντρα. Θὰ δημοσιευτῆ καὶ ἡ ἀγγελίκα καὶ τὰ τραγουδάκια στ' ἄλλο φύλλον. κ. Ν. Παπ. στὸ Καστελλόριζο. Θὰ σοῦ γράψουμε ὅσο γιὰ τὰ ἄρθρα σου θὰ δημοσιευτοῦν καὶ αὐτὰ. Γιὰτὶ βιάζεσαι; Δὲν τὸ βλέπεις πὼς δὲ μᾶς περισσεύει τόπος γιὰ τὴν ὥρα;—κ. Οὐδ. Παπαμ. τῆς Ρουσσῆς. Σὰς στείλαμε τὰ φύλλα. Στείλιτε μας καὶ ἄλλα πικυογράμματα.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις: εἰς τραπεζικὰ γράμματα καὶ εἰς χρυσόν. Ἔτσι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερελίνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖς.

Αἱ εἰς χρυσόν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chéque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ εἰσίτησι: τοῦ καταθέτου ἐν ταῖς Ὑποκαταστάσεσι τῆς Τραπέζης.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1	1/2	τοῖς	ο)ο	κατ' ἔτος	διὰ	καταθέσεις	6	μην.
2	1/2	»	»	»	»	»	1	ἔτ.
3	1/2	»	»	»	»	»	2	ἔτ.
4	1/2	»	»	»	»	»	4	ἔτ.
5	1/2	»	»	»	»	»	5	ἔτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐπιλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῆς ἢ ἰνόνομου.